

Malířství 19. století

zimní semestr 2012

problém realismu

- pokračováním racionalistického směřování osvícenství se v 19. století stal široký realistický proud v umění
- problémem je nadužívání označení *realismus* pro četné, často zcela protichůdné umělecké projevy

vymezení pojmu realismus je možné hned v několika významových rovinách

- A) obecný pojem estetiky a teorie umění, odrážející vztah umění ke skutečnosti (protikladem je v tomto smyslu idealismus)
- B) jedna ze základních formálních tendencí v dějinách umění, směřující k věrnému vizuálnímu přepisu skutečnosti (protikladem je abstrakce)
- C) v nejužším smyslu je realismus označením uměleckého hnutí kolem poloviny 19. století, jehož hlavním představitelem byl francouzský malíř Gustave Courbet (za protiklad můžeme považovat soudobý akademismus)

biedermeier

- původně pseudonym „Gottlieb Biedermaier“, pod kterým Adolf Kussmaul (1822-1902) a Ludwig Eichrodt (1827-1892) publikovali v humoristických novinách *Fliegende Blätter* sérii ironických básní
- z označení životního způsobu (stylu) se v dějinách výtvarného umění stal stylový termín, charakterizující nejprve umělecké řemeslo, později i určitý proud volné tvorby předbřeznového období

biedermeier

- umělecká díla, která můžeme označit jako projevy biedermeieru, nejsou charakteristická nějakým jednotným formálním stylem, spíše jim je společná určitá symbolická náplň, kořenící v dobových společenských mentalitách
- zdůrazněná věcnost

biedermeier

- námětově čerpá z běžného života měšťanské společnosti
- portréty, ve kterých nehraje roli stavovské postavení; městské veduty, oživené každodenním pouličním ruchem; krajiny jako záznamy viděného; v zátiší převládá malba květin

Christoffer Wilhelm Eckersberg (1783-1853)

- 1803 byl přijat na Královskou dánskou akademii umění v Kodani
- 1811-1812 studoval u J. L. Davida v Paříži
- 1813-1816 pobýval delší dobu v Itálii (Firence, Řím), kde se spřátelil se slavným krajanem, sochařem Bertelem Thorvaldsenem
- 1818 jmenován profesorem kodaňské Akademie

Christoffer Wilhelm Eckersberg (1783-1853), Mramorové schodiště, vedoucí k chrámu Santa Maria in Aracoeli v Římě, 1813-16, olej, plátno, 32,5 x 36,5 cm, Statens Museum for Kunst, Kodaň

Christoffer Wilhelm
Eckersberg (1783-1853),
Portrét Bertela Thorvaldsena,
1814, olej, plátno, 91 x 74 cm,
Kunstakademiet, Kodaň

Christoffer Wilhelm
Eckersberg (1783-1853),
Ranní toaleta, kolem 1837,
olej, plátno, Hirschsprungske
Samling, Kodaň

Christen Schjelderup Købke (1810-1848)

- syn pekaře
- ve dvanácti letech přijat na kodaňskou Akademii (od roku 1828 žákem Ch. W. Eckersberga)
- od roku 1831 pobýval v letních měsících na zámku Frederiksborg, kde vznikla celá řada jeho děl
- 1838 cesta do Itálie (Řím, Neapol, Capri)

Christen Schjelderup Købke (1810-1848), Zámek Frederiksborg od severozápadu, 1836, olej, plátno, Statens Museum for Kunst, Kodaň

Christen Schjelderup Købke (1810-1848), Hřeben střechy zámku Frederiksberg s pohledem přes jezero, město a les, olej, dřevo, 177 x 171 cm, Statens Museum for Kunst, Kodaň

Christen Schjelderup Købke
(1810-1848), Pohled do
sbírky plastiky
Charlottenborgu, 1830,
Hirschsprungske Samling,
Kodaň

Malířství 19. století

Francouzská realistická
krajinomalba

Jacques-Louis David (1748-1825), Zeleninová zahrada Lucemburského paláce, 1794, olej, plátno, 55 x 65 cm, Louvre, Paříž

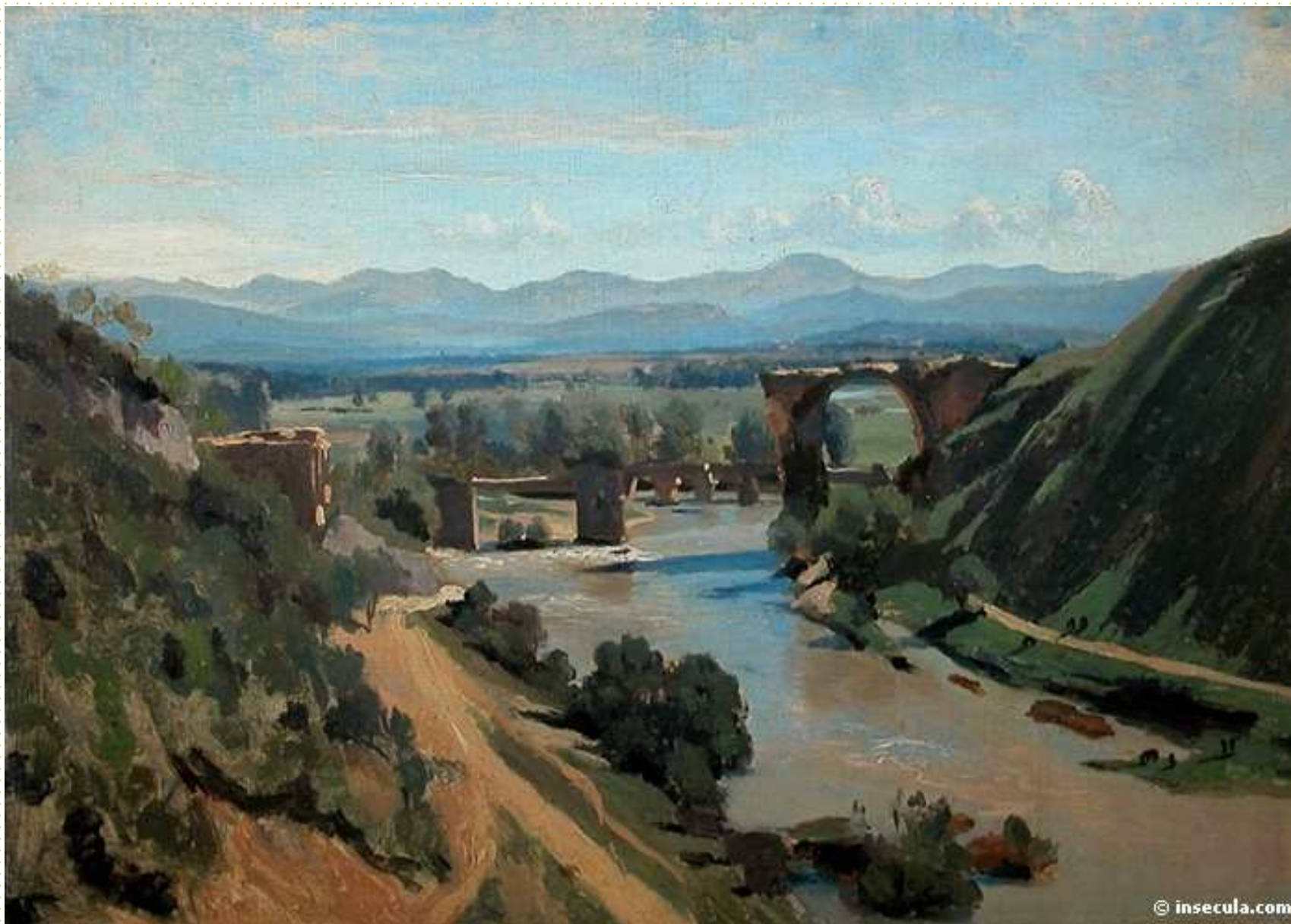

Jean-Baptiste- Camille Corot (1796-1875)

- studoval gymnázium a poté se vyučil obchodním příručím, teprve v roce 1822 se začal věnovat malířství
- od počátku se věnoval studiím v plenéru v okolí Paříže, Rouenu a Ville d'Avray
- 1825-1828 pobýval v Římě

Jean-Baptiste- Camille Corot (1796-1875), Pohled na Koloseum skrz arkády Konstantinova oblouku, 1825, olej, plátno, 35 x 23 cm, Louvre, Paříž

Jean-Baptiste- Camille Corot (1796-1875), Most v Narni, 1826, olej, plátno, 34 x 48 cm, Louvre, Paříž

Jean-Baptiste- Camille Corot
(1796-1875), Katedrála v
Chartres, 1830, 64 x 51,5 cm,
Louvre, Paříž

Jean-Baptiste- Camille Corot (1796-1875),
Corotův ateliér, 1873, olej, plátno, 63 x 42
cm, Louvre, Paříž

Jean-Baptiste- Camille Corot (1796-1875), Ráno (Tanec nymf), kol. 1850, olej, plátno, Louvre, Paříž

Jean-Baptiste- Camille Corot (1796-1875), Pohled na Koloseum od zahrady Farnese, olej, papír na plátně, 30 x 49 cm, Louvre, Paříž

John Constable (1776-1837), Vůz sena, 1821, olej, plátno, 130 x 185 cm, National Gallery, Londýn

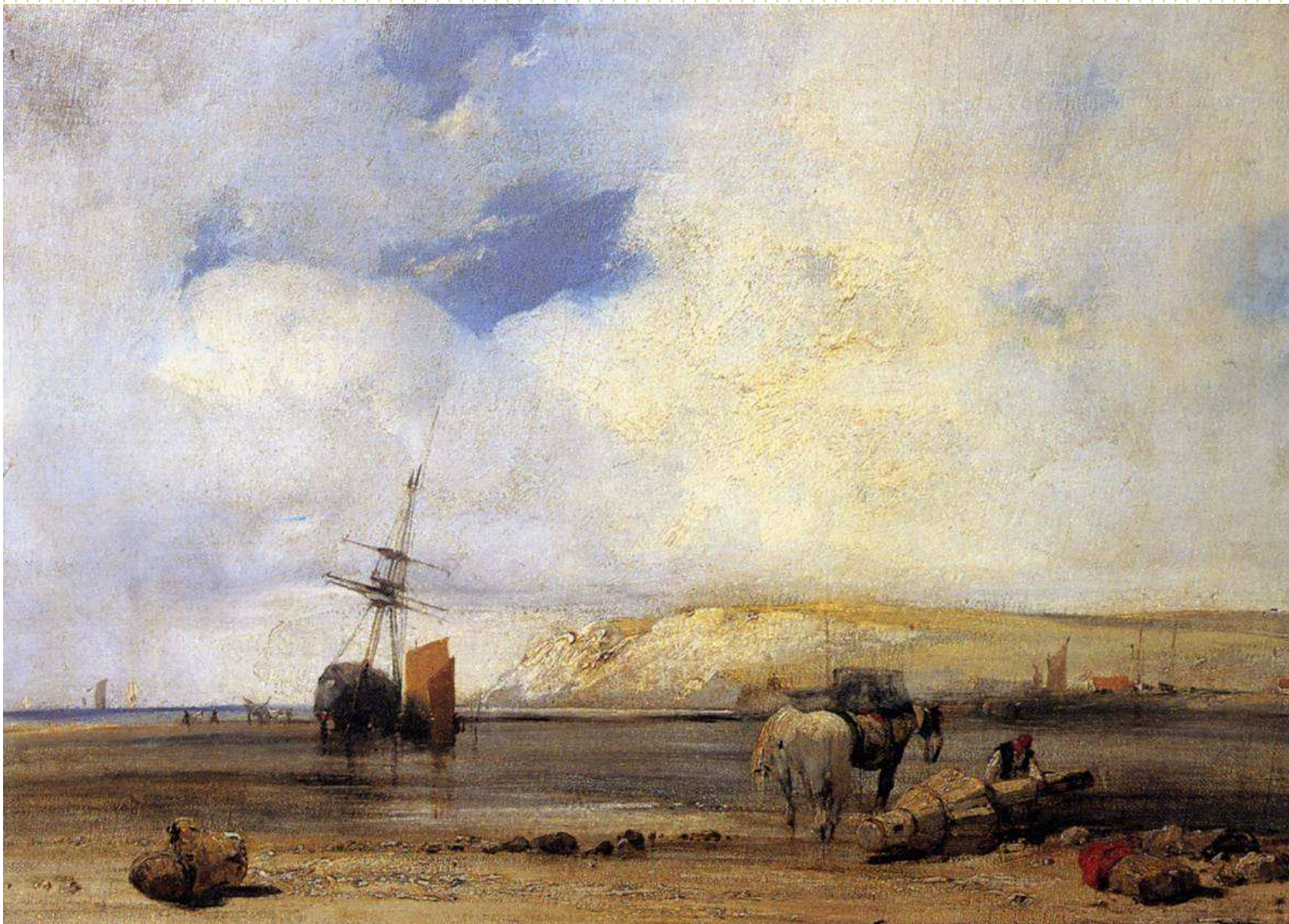

Richard Parkes Bonington (1801-1828)

- syn ředitele věznice, pozdějšího továrníka, amatérského umělce a učitele kresby
- 1817 přesídlil s rodinou do Calais, 1818 do Paříže
- studoval na Akademii, od roku 1820 v ateliéru A.-J. Grose, kde se spřátelil s E. Delacroixem
- 1822 v Itálii, poprvé vystavuje v Salonu

Richard Parkes Bonington
(1801-1828), Normanské
pobřeží, kolem 1824, olej,
plátno, 45 x 38 cm, Louvre,
Paříž

Richard Parkes Bonington (1801-1828), Na pobřeží Picardie, 1826, olej, plátno, 37 x 51 cm, Wallace Collection, Londýn

barbizonská škola

- „škola roku 1830“ – v té době začíná skupinka malířů objevovat krajinu v okolí Fontainebleau
- navázání na římskou tradici práce v plenéru (Diego Velázquez pracoval kolem roku 1750 na studiích podle přírody v zahradě Villy Medici) a na nizozemskou krajinomalbu 17. století

Théodore Rousseau (1812-1867)

- učil se kopírováním prací nizozemské krajinomalby a děl Claude Lorraina
- 1830 maloval krajinu v okolí Auvergne
- 1831 poprvé vystavoval v Salonu
- od roku 1836 pravidelné pobyty v Barbizonu
- přátelství s Diazem, Milletem, Delacroixem, Dupré a George Sandovou

Théodore Rousseau (1812-1867), Strom ve Fontainebleau, 1840, olej, papír připevněný na plátně, 40,4 x 54,2 cm, Victoria and Albert Museum, Londýn

Théodore Rousseau (1812-1867), Krajina před bouří, asi 1842, olej, lepenka, 24,8 x 35,2 cm, Victoria and Albert Museum, Londýn

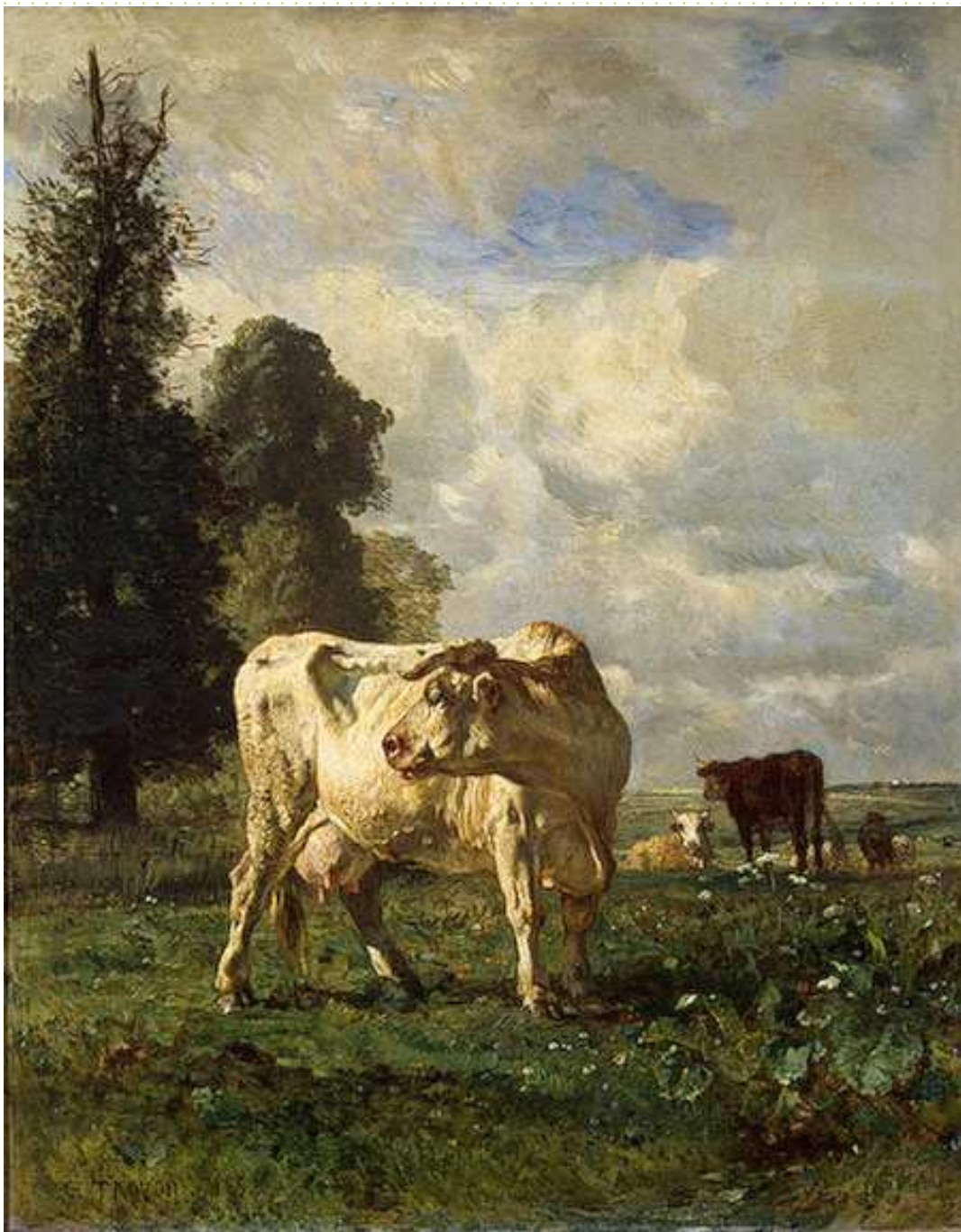

Théodore Rousseau (1812-1867), Uhlířská bouda ve Fontainebleau, olej, plátno, 34,2 x 42,1 cm, Colección Carmen Thyssen-Bornemisza, Madrid

Constant Troyon (1810-1865)

- syn malíře porcelánu
- 1833 poprvé zastoupen na Salonu
- pohyboval se v okruhu barbizonských malířů
- 1847-48 pobýval studijně v Holandsku, kde jej zcela uchvátila tradice nizozemské malby zvířat (Albert Cuyp)

Constant Troyon (1810-1865),
Krávy na poli, kolem 1852, olej,
plátno, 93 x 75 cm, Ermitáž,
Sankt Peterburg

Constant Troyon (1810-1865), Dřevorubci, kolem 1855, olej, plátno, 42,5 x 55 cm, Nationalgalerie, Berlín

Jules Dupré (1811-1889)

- v otcově manufaktuře se vyučil malířem porcelánu, později se věnoval krajinomalbě
- 1831 slavil první úspěchy v Salonu, spřátelil se s Théodorem Rousseauem a Constantem Troyonem
- 1833 podnikl cestu do Anglie (John Constable)
- 1849 vyznamenán Křížem čestné legie, v následujícím roce se přestěhoval do l'Isle-Adam, kde pracoval s přestávkami až do své smrti

Jules Dupré (1811-1889), Lesnatá krajina, poč. 40 let 19. stol., olej, plátno, 39 x 58 cm, Ermitáž, Sankt Peterburg

Jules Dupré (1811-1889), Vrby s rybařícím mužem, před 1867, olej, plátno, 21,6 x 27 cm, National Gallery, Londýn

Charles François Daubigny (1817-1878)

- syn krajináře
- maloval nejprve miniatury a dekorace místností
- 1836 podnikl cestu do Itálie (studie toskánských krajin) a po návratu pracoval jako restaurátor v Louvru
- 1843 první delší pobyt ve Fontainebleau
- ateliér-lod' „Le Botin“

Charles François Daubigny (1817-1878), *Osada Optevoz*, kolem 1857, 57,8 x 92,7 cm, Metropolitan Museum of Art, New York

Charles François Daubigny (1817-1878), Břehy řeky Oise, 1859, olej, plátno, 90 x 182 cm, Musée des Beaux-Arts, Bordeaux

Jean-François Millet (1814-1875)

- syn rolníka
- 1834-1836 absolvoval první malířské školení v Cherbourgu, poté studoval od roku 1837 u Paula Delaroche v Paříži
- 1840 vystavil první dílo na Salonu
- na živobytí si vydělával malbou portrétů a žánrů z rokokového prostředí
- 1849 přesídlil natrvalo do Barbizonu

Jean-François Millet (1814-1875), Klekání, 1857-59, 55,5 x 66 cm, Musée d'Orsay, Paříž

Jean-François Millet (1814-1875), Pastýřka, 1862-64, olej, plátno, 81 x 101 cm, Musée d'Orsay, Paříž

Jean-François Millet (1814-1875), Rolník při roubování stromu, 1855, olej, plátno, 80,5 x 100 cm, Neue Pinakothek, Mnichov

Jean-François Millet (1814-1875), Sběračky klasů, 1857, olej, plátno, 83,5 x 111 cm, Musée d'Orsay, Paříž

Jules Breton, Odvolání sběraček obilí, olej, plátno, Musée d'Orsay, Paříž

Honoré Daumier (1808-1879)

- začínal jako grafik – karikaturista, v roce 1832 se dostal za jednu karikaturu na půl roku do vězení za urážku majestátu
- od roku 1833 pracoval pro časopis „Charivari“ na cyklech karikatur, vysmívajících se slabostem měšťáků
- jako malíř vystoupil na veřejnost teprve v roce 1878 s pracemi, které do té doby tvořil pro své potěšení

Honoré Daumier (1808-1879), Don Quijote, kolem 1868, olej, plátno, 52,2 x 32,8 cm, Neue Pinakothek, Mnichov

Honoré Daumier (1808-1879), Pradlena, kolem 1863, 49 x 33,5 cm, Louvre, Paříž